

Ordo Missæ

Den Hellige Messe

Efter messebogen af 1962

Introduktion

Messebogen af 1962 har en lang historie der strækker sig tilbage til den tidligste romerske messeform. Den romerske liturgi har udviklet sig langsomt og gradvist op gennem århundrederne siden apostlenes tid. Den seneste revision af messens liturgi inden det 20. århundrede blev foretaget af pave Skt. Pius V i 1570, men hans messebog var kun i detaljer forskellig fra dens forgænger fra 1474, der selv kun var lidt forskellig fra sin forgænger osv. 1962-ritualet repræsenterer også kun en yderst begrænset udvikling, så det er næsten identisk med højmiddelalderens, og i hovedtrækkene også med den romerske messe i det 6. århundrede.

Revisionen i 1969, der førte til det som vi kender som den nye messeform (Novus Ordo Missæ) var noget mere omfattende end nogen af de tidligere revisioner. Visse grupper af katolikker har holdt fast ved det ældre ritual, der i modsætning til det nye altid fejres på latin. Pave Benedict XVI besluttede i 2007 at give alle præster ret til at fejre denne form samt at give alle troende ret til at efterspørge den. Denne ret omfatter også de ældre ritualer for fx dåb, firmelse, skriftemål, ægtevielse, de syges salvelse og begravelse.

Generelle anvisninger

Den liturgiske kalender

Det liturgiske år er i den traditionelle kalender opbygget således:

1. Advent: fra første søndag i advent t.o.m. Vigilien til Herrens Fødsel (Juleaften)
2. Juletiden: fra Festen for Herrens Fødsel t.o.m. Epifani (Herrens Åbenbarelse/Hellig Tre Kongers Fest)
3. Tiden efter Epifani: Fra Epifani t.o.m. lørdag før Septuagesima Søndag (tre søndage før Første Søndag i Fasten)
4. Septuagesimatiden: fra Septuagesima Søndag t.o.m. tirsdag før Askeonsdag
5. Fastetiden: fra Askeonsdag t.o.m. Vigilien til Herrens Opstandelse (Påskelørdag)
6. Påske: fra Festen for Herrens Opstandelse t.o.m. onsdag før Kristi Himmelfarts Dag
7. Kristi Himmelfarts tiden: fra Kristi Himmelfarts Dag t.o.m. Pinsens Vigilie
8. Pinsetiden: fra Pinsedag t.o.m. lørdag før Hellig Trefoldigheds Fest

9. Tiden efter Pinse: Fra Hellig Trefoldigheds Fest t.o.m. lørdag før Første Søndag i Advent

I forhold til den nye kalender kan det ses at der i den traditionelle er 1) en liturgisk forberedelsestid inden fasten (som det også ses i den byzantinske kalender), 2) en særskilt pinsetid (Pinsens Oktav) og 3) at tiden efter Epifani og efter Pinse ikke som i den nye er samlet under begrebet "det almindelige kirkeår" men står i et åbenbart forhold til de førnævnte fester.

1962-kalenderen inddeler årets dage i fire klasser: I, II, III og IV. I er de største fester, som har forrang for alle andre dage, II er de næsthøjeste fester og "almindelige" søndage, III er de fleste helgenfester mens IV er "feriae", hverdage uden en tilknyttet helgenfest.

Liturgiske farver

- **Hvid** bruges på alle Herrens fester, fester for helgener der ikke var martyrer, til brudemesser samt alle dage af 1. rang med undtagelse af Askeonsdag, Skærtorsdag, Langfredag og Pinse.
- **Rød** bruges på alle fester for martyrer samt på Pinsedag og i ugen efter Pinse.
- **Grøn** bruges på alle "almindelige" søndage samt alle dage hvor der ikke fejres en særskilt fest (*feriae*) i tiden efter Epifani og Pinse.
- **Violet** er bodsfarven og bruges i Adventstiden, fra Septuagesima Søndag til og med Skærtorsdag (fraset festdage), på alle vigilier (fraset dele af Påskens og Pinsens) samt de såkaldte tamper- og bededage.
- **Sort** er sørgefarven og bruges på Langfredag, Alle Sjæles Dag samt til messer for de døde.
- **Guld** kan træde i stedet for hvid, grøn og rød.

Forskellige former af messen

Messen kan antage forskellige former alt efter hvor mange personer indgår i fejringen:

1. Den normative form er den sungne såkaldte levitmesse (*Missa solemnis*) med præst, diakon og subdiakon samt messetjenere og kor.
2. Hvis der kun er én præst tilstede samt messetjenere og et kor, kan messen fejres i en let modificeret form som højmesse/sungen messe (*Missa cantata*).
3. Hvis der intet kor er, fejres messen som læst messe (*Missa lecta*). Præsten læser selv alle tekster. Menigheden kan evt. synge salmer i løbet af messen men synger ikke selve messens tekster.
4. Endelig må nævnes pontifikalmessen (*Missa pontificalis*), en særlig højtidelig form der fejres af en biskop assisteret af en præst (presbyter assistens), diakon, subdiakon og evt. to æresdiakoner. En mere enkel form er en læst pontifikalmesse (*Missa prelatizia*).

Messer kan fejres for de levende eller for de døde. I messer for de døde bedes for de afdøde troendes sjæle, typisk på en persons dødsdag, begravelsesdag og på årsdagen for bortgåelsen. Messen for de døde udgør dagens messe på Alle Sjæles Dag (2. november).

Messeklæder og andre remedier

- **Alba:** den lange, hvide klædedragt, et tegn på dåbens renhed. Bæres af præst, diakon og subdiakon.
- **Humerale:** skulderklæde, der skjuler præstens hverdagstøj og beskytter messeklæderne mod snavs.
- **Cingulum:** Bælte, der bæres af præst, diakon og subdiakon.
- **Stola:** langt skærf i den liturgiske farve. Bæres af præsten over begge skuldre og korslagt foran; af diakonen på tværs. Et tegn på myndighed.
- **Manipulus:** oprindeligt en svededug, nu et bånd i den liturgiske farve, der bæres af præsten, diakonen og subdiakonen over venstre underarm.
- **Casula (messehagel):** et stort klædestykke i den liturgiske farve, der bæres af præsten og symboliserer Kristi klædedragt.
- **Dalmatika og tunicella:** diakonens hhv. subdiakonens kjortel i den liturgiske farve. Disse var tidligere forskellige af udseende, men ser nu ens ud.
- **Rochet eller cotta:** Kort, hvid klædedragt, der bæres af ministranterne og evt. andre medvirkende gejstlige.

Alteret er smykket med seks **lys** (mindst to ved læste messer) samt et **krucifiks** i midten. **Kalken** med **patenen** (hvorpå hostien ligger) står ved levitmesser i begyndelsen på credensbordet, dækket af et **stort velum** (slør) i den liturgiske farve. Ved andre messer står den på alteret på **corporalet** (et lille hvidt klædestykke der skal opsamle krummer fra hostien) dækket af et **lille velum**.

Messens tekst

Nedenfor er angivet teksten til en levitmesse for de levende. Følgende personer deltager:

P. Præst

D. Diakon

SD. Subdiakon (i levitmesser kan de fleste af dennes opgaver overtages af en lægmand, der har modtaget indvielsen som akolyt; i andre messer kan Epistlen evt. læses af en indviet lektor)

Min. Ministrant (almindeligvis fire: ceremonimester, røgelsesbærer og to akolytter)

M. Menighed

K. Kor

(**B.** Biskop)

Messens tekster er dels faste, dels skiftende. De skiftende tekster er markeret med *.

Teksterne er taget fra *Søndagsmessebogen* (1962). Enkelte steder er den danske oversættelse adapteret for at sikre nutidig stavemåde og bedst mulig overensstemmelse med den latinske tekst.

Gideon Ertner, januar 2013.

Asperges

Dette er ikke formelt en del af Messen, men et ritual der udføres på søndage umiddelbart før højmesse, hvor menigheden bestænkes med viovand som minde om deres dåb.

Antiphona

P. Asperges me...

M. ...Domine, hyssopo, et mundabor:
lavabis me, et super nivem dealbabor.

(Ps. 50) Miserere mei, Deus, secundum
magnam misericordiam tuam.

K. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto,

M. Sicut erat in principio, et nunc, et
semper, et in saecula saeculorum. Amen

Antiphona

M. Asperges me, Domine, hyssopo, et
mundabor: lavabis me, et super nivem
dealbabor.

I påsketiden synges i stedet:

Antiphona

P. Vidi aquam...

M. ...egredientem de templo, a latere dextro, alleluia: et omnes ad quos pervenit aqua ista alleluja. Og alle, til hvem dette vand nåede, salvi facti sunt, et dicent: Alleluia, alleluia.

(Ps. 117) Confitemini Domino, quoniam
bonus; quoniam in saeculum misericordia
ejus.

K. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto,

M. Sicut erat in principio, et nunc, et
semper, et in saecula saeculorum. Amen.

Antiphona

M. Vidi aquam egredientem de templo, a
latere dextro, alleluia: et omnes ad quos
pervenit aqua ista salvi facti sunt, et dicent:
Alleluia, alleluia.

Antifon

P. Du vil bestænke mig...

M. ...med isop, Herre, og jeg skal blive ren;
Du vil tvætte mig, og jeg skal blive hvidere
end sne.

(Ps. 50 [51]) Forbarm Dig over mig, Gud,
efter Din store barmhjertighed.

K. Ære være Faderen og Sønnen og
Helligånden,

M. Som det var i begyndelsen, så nu og altid
og i al evighed. Amen.

Antifon

M. Du vil bestænke mig med isop, Herre, og
jeg skal blive ren; Du vil tvætte mig, og jeg
skal blive hvidere end sne.

Antifon

P. Jeg så vand...

M. ...udgå fra templet på den højre side,
alleluja. Og alle, til hvem dette vand nåede,
er bleven frelst, og de skal sige: alleluja,
alleluja.

(Ps. 117) Pris Herren, thi Han er god, thi
Hans miskundhed varer evindelig.

K. Ære være Faderen og Sønnen og
Helligånden,

M. Som det var i begyndelsen, så nu og altid
og i al evighed. Amen.

Antifon

M. Jeg så vand udgå fra templet på den
højre side, alleluja. Og alle, til hvem dette
vand nåede, er bleven frelst, og de skal sige:
alleluja, alleluja.

Afsluttende bøn:

P. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam. Alleluia.

M. Et salutare tuum da nobis. Alleluia.

P. Domine, exaudi orationem meam.

M. Et clamor meus ad te veniat.

P. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

P. Exaudi nos, Domine, sanctae Pater, omnipotens aeterna Deus et mittere digneris sanctum Angelum tuum de caelis, qui custodiat, foveat, protegat, vistet, atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum.

M. Amen.

P. Herre, vis os Din barmhjertighed. Alleluja.

M. Og giv os din frelse. Alleluia.

P. Herre, hør min bøn.

M. Og lad mit råb nå til Dig.

P. Herren være med eder.

M. Og med din ånd.

P. Lad os bede. Bønhør os, hellige Herre, almægtige Fader, evige Gud, og nedsend nådig fra Himlen din hellige engel, for at han må vogte, skærme, beskytte, besøge og forsvare alle, som bor i dette hus. Ved Kristus, vor Herre.

M. Amen.

Katekumenernes messe

I Kirkens første tid måtte de der ikke var døbt og stadig var under oplæring i troen, de såkaldte katekumener, kun deltage i Messens første del. Den kaldes derfor katekumenernes messe.

I. Trinbønnen

Ved højmesser synges Introitus af koret under trinbønnen, medens præsten og messetjenere sammen beder trinbønnen. Præsten beder selv Introitus efter trinbønnen i alle typer messer.

P. In nomine Patris, et Filii, + et Spiritus Sancti.

Min. Amen.

P. Introibo ad altare Dei.

Min. Ad Deum, qui laetificat juventutem meam.

P. I Faderens og Sønnens + og Helligåndens navn.

Min. Amen.

P. Jeg vil træde frem for Guds alter.

Min. For Gud, min ungdoms glæde.

Ps. 42 [43]

Udelades i passionstiden og i Messer for de døde, samt hvis der har fundet en procession sted umiddelbart inden. I så fald fortsættes straks med Adjutorium nostrum, se nedenfor.

P. Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me.

Min. Quia tu es, Deus, fortitudo mea: quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

P. Skaf mig ret, o Gud, og før min sag imod det vanhellige folk; frels mig fra et uretfærdigt og svigefuldt menneske.

Min. Thi Du, Gud, er min styrke. Hvorfor har Du forkastet mig, og hvorfor skal jeg gå sorgfuld, medens fjenden trænger mig?

P. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

Min. Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui laetificat juventutem meam.

P. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

Min. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, et Deus meus.

P. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Min. Sicut erat in principio, et nunc, et semper: et in saecula saeculorum. Amen.

P. Introibo ad altare Dei.

Min. Ad Deum qui laetificat juventutem meam.

P. Adjutorium + nostrum in nomine Domini.

Min. Qui fecit coelum et terram.

P. Udsend Dit lys og Din sandhed; de skal føre og lede mig til Dit hellige bjerg og til Dine telte.

Min. Og jeg vil træde frem for Guds alter, for Gud, min ungdoms glæde.

P. Jeg vil prise Dig med strengeleg, Gud, min Gud. Hvorfor er du sorgfuld, min sjæl, og hvorfor volder du mig uro?

Min. Håb på Gud; thi endnu skal jeg prise Ham, mit åsyns frelse og min Gud.

P. Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden.

Min. Som det var i begyndelsen, så nu og altid og i al evighed. Amen.

P. Jeg vil træde frem for Guds alter.

Min. For Gud, min ungdoms glæde.

P. Vor hjælp + er i Herrens navn.

Min. Som har skabt Himmel og Jord.

Confiteor

Syndsbekendelse. Bedes med kroppen dybt bøjet.

P. Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et vobis fratres: quia peccavi nimis cogitatione verbo, et opere: **(Percutit sibi pectus ter, dicens:)** mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos fratres, orare pro me ad Dominum Deum Nostrum.

Min. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam aeternam.

P. Amen.

P. Jeg bekender for Gud den almægtige, for den salige Jomfru Maria, bestandig Jomfru, for den salige ærkeengel Mikael, den salige Johannes Døber, de hellige apostle Petrus og Paulus, alle helgen og eder, brødre, at jeg har syndet såre meget i tanke, ord og gerning **(han slår sig tre gange for brystet)** ved min skyld, ved min skyld, ved min overvættes skyld. Derfor beder jeg den hellige Jomfru Maria, bestandig Jomfru, den salige ærkeengel Mikael, den salige Johannes Døber, de hellige apostle Petrus og Paulus, alle helgen og eder, brødre, at bede for mig til Herren, vor Gud.

Min. Den almægtige Gud forbarme Sig over dig, forlade dig dine synder og føre dig til det evige liv.

P. Amen.

Min. Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et tibi Pater: quia peccavi nimis cogitatione verbo, et opere: **(Percutit sibi pectus ter, dicens:)** mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te Pater, orare pro me ad Dominum Deum Nostrum.

P. Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris, perducatur vos ad vitam aeternam.

Min. Amen.

P. Indulgentiam, + absolutionem, et remissionem peccatorum nostrorum, tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

Min. Amen.

P. Deus, tu conversus vivificabis nos.

Min. Et plebs tua laetabitur in te.

P. Ostende nobis Domine, misericordiam tuam.

Min. Et salutare tuum da nobis.

P. Domine, exaudi orationem meam.

Min. Et clamor meus ad te veniat.

P. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

P. Oremus.

Præsten går op til alteret under følgende stille bøn:

P. Aufer a nobis, quaesumus, Domine, iniquitates nostras ut ad Sancta sanctorum puris mereamur mentibus introire. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

P. Oramus te, Domine, per merita Sanctorum tuorum, **(Osculatur Altare in medio)** quorum reliquiae hic sunt, et omnium Sanctorum: ut indulgere digneris omnia peccata mea. Amen.

Ved højmesser tilryges alteret nu med røgelse. Præsten velsigner røgelsen med ordene:

P. Ab illo bene+dicaris, in cuius honore cremaberis. Amen.

Min. Jeg bekender for Gud den almægtige, for den salige Jomfru Maria, bestandig Jomfru, for den salige ærkeengel Mikael, den salige Johannes Døber, de hellige apostle Petrus og Paulus, alle helgen og eder, brødre, at jeg har syndet såre meget i tanke, ord og gerning **(man slår sig tre gange for brystet, idet man siger:)** ved min skyld, ved min skyld, ved min overvættets skyld. Derfor beder jeg den hellige Jomfru Maria, bestandig Jomfru, den salige ærkeengel Mikael, den salige Johannes Døber, de hellige apostle Petrus og Paulus, alle helgen og eder, brødre, at bede for mig til Herren, vor Gud.

P. Den almægtige Gud forbarme Sig over eder, forlade eder eders synder og føre eder til det evige liv.

Min. Amen.

P. Miskundhed, + tilgivelse og forladelse af vore synder skænke os den almægtige og barmhjertige Herre.

Min. Amen.

P. Gud, vend dig til os, og vi skal leve.

Min. Og Dit folk skal fryde sig i Dig.

P. Herre, vis os Din barmhjertighed.

Min. Og giv os Din frelse.

P. Herre, hør min bøn.

Min. Og lad mit råb komme til Dig.

P. Herren være med eder.

Min. Og med din ånd.

P. Lad os bede.

P. Vi beder Dig, Herre, borttag fra os vor uretfærdighed, at vi med rene hjerter må være værdige til at gå ind til helligdommens helligdom Ved Kristus, vor Herre. Amen.

P. Vi beder Dig, Herre, ved Dine helliges fortjenester **(han kysser alteret midtfor)** hvis relikvier gemmes her, og ved alle Dine helgens fortjenester, at Du nådig vil forlade mig alle mine synder. Amen.

P. Måtte du vel+signes af Ham, til hvis ære du skal brændes. Amen.

II. Messens indledning

Introitus*

Indgangsvers. Består af et stykke af Den hellige Skrift. Læses af præsten på dette sted, men i højmesser synges det af koret i begyndelsen af messen.

Kyrie

K. Kyrie eleison.
M. Kyrie eleison.
K. Kyrie eleison.
M. Christe eleison.
K. Christe eleison.
M. Christe eleison.
K. Kyrie eleison.
M. Kyrie eleison.
K./M. Kyrie eleison.

K. Herre, forbarm Dig over os.
M. Herre, forbarm Dig over os.
K. Herre, forbarm Dig over os.
M. Kristus, forbarm Dig over os.
K. Kristus, forbarm Dig over os.
M. Kristus, forbarm Dig over os.
K. Herre, forbarm Dig over os.
M. Herre, forbarm Dig over os.
K./M. Herre, forbarm Dig over os.

Gloria

Synges på søndage og større festdage, men ikke i bodstider eller i messer for de døde.

P. Gloria in excelsis Deo.
M. Et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam. Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens. Domine Fili unigenite, Jesu Christe. Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris, Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus Sanctus. Tu solus Dominus. Tu solus Altissimus, Jesu Christe. Cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris. Amen.

P. Ære være Gud i det høje,
M. Og fred på jorden for mennesker med god vilje. Vi lover Dig, vi velsigner Dig, vi tilbeder Dig, vi lovpriser Dig, vi takker Dig for Din store herlighed. Herre vor Gud, himmelske konge, Gud almægtige Fader. Herre Du enbårne Søn, Jesus Kristus. Herre vor Gud, Guds Lam, Faderens Søn. Du, som borttager verdens synder, forbarm Dig over os. Du, som borttager verdens synder, tag imod vor bøn. Du, som sidder ved Faderens højre, forbarm Dig over os. Thi Du alene er hellig, Du alene Herre, Du alene den højeste, Jesus Kristus, med Helligånden i Gud Faders herlighed. Amen.

Oratio*

Også kaldet kirkebøn eller dagens bøn.

P. Dominus Vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
P. Oremus...

P. Herren være med eder.
M. Og med din ånd.
P. Lad os bede...

Bønnen afsluttes med:

P. ... per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

P. ... i al evighed.

M. Amen.

III. Læsningerne

Epistola/Lectio*

Epistel/Læsning. Taget fra enten apostlenes breve, Johannes Åbenbaring eller det Gamle Testamente. Læses i Levitmesser af subdiakonen, ellers af præsten eller evt. en anden gejstlig, fx en lektor, der har fået en særlig indvielse til dette hverv.

SD (P). Lectio...

SD (P). Læsning af...

Læsningen afsluttes med:

M. Deo gratias.

M. Tak være Gud.

Graduale*

Synges af koret som indledning til evangelielæsningen. Består af et stykke fra Den hellige Skrift.

Alleluia/Tractus*

Synges af koret. Alleluia består af proklamationen "Alleluia", der på hebræisk betyder "Pris Herren", og et vers fra den Hellige Skrift. I bodstider og i messer for de døde synges Tractus i stedet, der består af et længere skriftstykke.

(Sequentia)*

Sekvens. Består af en længere digtning. Synges af koret og menighed på de dage der har en tilhørende sekvens, nemlig Påskedag, Pinsedag, Kristi Legems Fest, Marias Smerter og Alle Sjæles dag samt i messer for de døde.

I højmesser velsignes røgelsen som i messens begyndelse:

P. Ab illo bene+dicaris, in cujus honore cremaberis. Amen.

P. Måtte du vel+signes af Ham, til hvis ære du skal brændes. Amen.

Munda cor Meum

Bedes i levitmesser af diakonen, der læser Evangeliet. Bagefter beder han præsten om hans velsignelse. Ellers bedes dette af præsten alene. Herefter begynder evangelieprocessionen.

D (P.) Munda cor meum ac labia mea, omnipotens Deus, qui labia Isaiae Prophetæ calculo mundasti ignito: ita me tua grata miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium tuum digne valeam nuntiare. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

D (P.) Jube, Domine benedicere.

P. Dominus sit in corde tuo (vel meo), et in labiis tuis (vel meis); ut digne et competenter annunties (vel annuntiem) Evangelium suum. (In nomine Patris, et Filii, + et Spiritui Sancti.)

D (P.) Amen.

D (P.) Rens mit hjerte og mine læber, almægtige Gud, Du, som rensede profeten Esajas' s læber med gloende kul; rens også mig således ved Din miskundelige nåde, at jeg værdig må kunne forkynde Dit hellige Evangelium. Ved Kristus, vor Herre. Amen.

D (P.) Herre, giv mig Din velsignelse.

P. Herren være i dit (el. mit) hjerte og på dine (el. mine) læber, at du (el. jeg) værdigt og tilbørligt må forkynde Hans Evangelium. (I Faderens og Sønnens + og Helligåndens navn.)

D (P.) Amen.

Evangelium*

Læses i levitmesser af diakonen, ellers af præsten. Alle står.

D (P.) Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Man gør korsets tegn for ens pande, læber og bryst.

D (P.) + Sequentia (vel Initium) sancti Evangelii secundum N.

Evangeliebogen tilryges med røgelse.

M. Gloria tibi, Domine.

Evangeliet synges/læses. Efter læsningen siger diakonen/præsten stille:

D (P.) Laus tibi, Christe.

I levitmesser tager diakonen nu evangeliebogen tilbage til præsten, der kysser den og siger:

P. Per evangelica dicta deleantur nostra delicta.

P. Måtte ved Evangeliets Ord vore vore synder blive udslettet.

D (P.) Herren være med eder.

M. Og med din ånd.

D (P.) + Fortsættelsen (el. Begyndelsen) af Det hellige Evangelium efter N.

M. Ære være Dig, Herre.

M. Pris være Dig, Kristus.

Prædiken

Såfremt der er en prædiken, holdes den her.

Credo

Den nikæno-konstantinopolitanske trosbekendelse. Synges/læses på alle søndage samt større fester. Denne trosbekendelse blev godkendt som et fyldestgørende udtryk for den kristne tro på kirkemødet i Konstantinopel i 381.

P. Credo in unum Deum,
M./K. Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, not factum, consubstantialem Patri: per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de coelis. **(Hic genuflectitur.)** ET INCARNATUS EST DE SPIRITU SANCTO EX MARIA VIRGINE: ET HOMO FACTUS EST. Crucifixus etiam pro nobis; sub Pontio Pilato passus, et sepultus est. Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. Et ascendit in coelum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos. cuius regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum, Dominum et vivificantem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre, et Filio simul adoratur et conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectionem mortuorum. Et vitam + venturi saeculi. Amen.

P. Jeg tror på én Gud,
M./K. den almægtige Fader, Himlens og Jordens, alle synlige og usynlige tings skaber. Og på én Herre, Jesus Kristus, Guds enbårne Søn, som fra evighed er født af Faderen; Gud af Gud, lys af lys, sand Gud af den sande Gud; født, ikke skabt, af samme væsen som Faderen; ved Hvem alt er skabt; som for os mennesker og for vor frelses skyld er nedstegen fra Himlen **(her knæles)** OG HAR PÅTAGET SIG KØD VED HELLIGÅNDEN AF JOMFRU MARIA OG ER BLEVEN MENNESKE. Han er også bleven korsfæstet for os, under Pontius Pilatus pint og begravet. Og Han er opstanden på den tredje dag efter Skrifterne og opfaren til Himlen. Han sidder ved Faderens højre hånd, og Han skal komme igen med herlighed for at dømme de levende og de døde, og på Hans rige skal der ikke være ende. Og på Helligånden, Herren og levendegøreren, som udgår fra Faderen og Sønnen, som tillige med Faderen og Sønnen tilbedes og forherliges, som har talt ved Profeterne. Og på én hellig, katolsk og apostolisk Kirke. Jeg bekender én dåb til syndernes forladelse, og jeg venter de dødes opstandelse og livet + i den tilkommende evighed. Amen.

De Troendes Messe

I Kirkens første tid blev katekumenerne sendt bort efter Credo, så kun de døbte, der var blevet indviet i betydningen af den Hellige Eukaristis sakramente, deltog i fejringen af denne.

IV. Offertoriet

Under denne del af Messen frembæres brødet og vinen på alteret og forberedes til offerhandlingen.

P. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
P. Oremus.

P. Herren være med eder.
M. Og med din ånd.
P. Lad os bede.

Offertorium*

Offertorievers. Består af et stykke fra Den hellige Skrift. Synges i Højmesser af koret medens præsten beder offertoriebønnerne. I læste Messer læser præsten det på denne plads.

Præsten beder stille:

P. Suscipe, sancte Pater, omnipotens aeterne Deus, hanc immaculatam hostiam, quam ego indignus famulus tuus offero tibi, Deo meo vivo et vero, pro innumerabilibus peccatis, et offensionibus, et negligentibus meis, et pro omnibus circumstantibus, sed et pro omnibus fidelibus Christianis vivis atque defunctis. ut mihi, et illis proficiat ad salutem in vitam aeternam. Amen.

P. Deus, + qui humanae substantiae dignitatem mirabiliter condidisti, et mirabilius reformasti: da nobis per hujus aquae et vini mysterium, ejus divinitatis esse consortes, qui humanitatis nostrae fieri dignatus est particeps, Jesus Christus Filius tuus Dominus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. per omnia saecula saeculorum. Amen.

P. Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris tuam deprecantes clementiam: ut in conspectu divinae majestatis tuae, pro nostra et totius mundi salute cum odore suavitatis ascendat. Amen.

P. In spiritu humilitatis, et in animo contrito suscipiamur a te, Domine, et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi, Domine Deus.

P. Veni, Sanctificator omnipotens aeterne Deus: et bene+dic hoc sacrificium tuo sancto nomini praeparatum.

I højmesser velsignes røgelsen med ordene:

P. Per intercessionem beati Michaelis Archangeli, stantis a dextris altaris incensi, et omnium electorum suorum, incensum istud dignetur Dominus bene+dicere, et in odorem suavitatis accipere. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Præsten tilryger krucifixet og offergaverne imens han beder:

P. Incensum istud a te benedictum, ascendat ad

P. Hellige Fader, almægtige, evige Gud, tag imod dette lydeløse offer, som jeg, Din uværdige tjener bærer frem for Dig, min levende og sande Gud, for mine utallige synder, overtrædelser og forsømmelser, for alle tilstedeværende, men også for alle troende kristne, levende og døde, at det må tjene mig og dem til frelse for det evige liv. Amen.

P. Gud, + Du, som har skabt menneskenaturen i underfuld værdighed og endnu mere underfuldt har fornyet den, giv os ved dette vandets og vinens mysterium at få del i Hans guddom, som nådigt har villet tage del i vor menneskenatur, Jesus Kristus, Din Søn, vor Herre, som lever og råder med Dig i Helligåndens enhed, Gud i al evighed. Amen.

P. Vi bærer frem for Dig, Herre, frelsens kalk og påkalder Din mildhed, at den med liflig vellugt må stige op for Din guddomsvældes åsyn til vor og hele verdens frelse. Amen.

P. Lad os i ydmygheds ånd og med sønderknust hjerte blive modtaget af Dig, Herre, og lad vort offer i dag fuldbyrdes således for Dine øjne, at det må behage Dig, Herre vor Gud.

P. Kom, helliggører, almægtige, evige Gud, og vel+sign dette offer, der er beredet til Dit hellige navn.

P. På forbøn af den salige Ærkeengel Mikael, der står ved røgelsesalterets højre side, og af alle Sine udvalgte værdiges Herren at vel+signe denne røgelse og modtage den som en liflig vellugt. Ved Kristus, vor Herre. Amen.

P. Herre, lad denne røgelse, velsignet af Dig, stige

te, Domine, et descendat super nos misericordia tua.

Han tilryger derefter alteret imens han beder:

P. Dirigatur, Domine, oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum. Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium circumstantiae labiis meis : ut non declinet cor meum in verba malitiae, ad excusandas excusationes in peccatis.

Han giver røgelseskarret tilbage imens han beder:

P. Accendat in nobis Dominus ignem sui amoris, et flammam aeternae caritatis. Amen.

Præsten, evt. diakonen, subdiakonen, messetjenere og menigheden tilryges.

Præsten vasker nu sine fingre idet han beder Ps. 25:

P. Lavabo inter innocentes manus meas et circumdabo altare tuum, Domine. Ut audiam vocem laudis, et enarrem universa mirabilia tua. Domine, dilexi decorem domus tuae: et locum habitationis gloriae tuae. Ne perdas cum impiis, Deus animam meam: et cum viris sanguinum vitam meam: in quorum manibus iniquitates sunt: dextera eorum repleta est muneribus. Ego autem in innocentia mea ingressus sum: redime me, et miserere mei. Pes meus stetit in directo: in ecclesiis benedicam te, Domine.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper: et in saecula saeculorum. Amen.

Dernæst beder han midt for alteret:

P. Suscipe sancta Trinitas, hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis, et ascensionis Jesu Christi Domini nostri: et in honorem beatae Mariae semper Virginis, et beati Joannis Baptistae, et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et istorum, et omnium Sanctorum: ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem: et illi pro nobis intercedere dignentur in coelis, quorum memoriam agimus in terris. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

op til Dig, og Din miskundhed stige ned over os.

P. Herre, lad min bøn som røgelse stige op for Dit åsyn, og mine opløftede hænder være som et aftenoffer. Herre, sæt vagt for min mund og en fast dør for mine læber, at ikke mit hjerte skal bøje sig til ondskabens ord, til at udtænke undskyldning på undskyldning for mine synder.

P. Herren tænde i os Sin kærligheds ild og den evige kærligheds lue. Amen.

P. Jeg vil tvætte mine hænder iblandt uskyldige og gå omkring Dit alter, Herre, for at høre Din lovprisning og forkynde alle Dine undergerninger. Herre, jeg har elsket Dit huses skønhed og Din herligheds bolig. Lad ikke min sjæl gå fortabt med de ugudelige, ej heller mit liv med blodmændene, i hvis hænder er uret, og hvis højre er fyldt med gaver. Men jeg har vandret i min uskyldighed; frels mig, og forbarm Dig over mig. Min fod har stået på den rette vej; i forsamlingerne vil jeg prise Dig, Herre.

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, så nu og altid og i al evighed. Amen.

P. Hellige Treenighed, modtag dette offer, som vi bringer Dig til ihukommelse af vor Herres Jesu Kristi lidelse, opstandelse og himmelfart og til ære for den salige Maria, bestandig Jomfru, for den salige Johannes Døber, de hellige Apostle Petrus og Paulus samt for disse og alle hellige, for at det må tjene dem til ære og os til frelse, og at de, hvis minde vi fejrer på Jorden, må værdiges at gå i forbøn for os i Himlen. Ved samme Kristus, vor Herre. Amen.

Derpå vender han sig mod menigheden og siger:

P. Orate fratres, ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Min. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae.

P. Amen.

P. Bed, brødre, at mit og eders offer må blive velbehageligt for Gud, den almægtige Fader.

Min. Herren modtage offeret af dine hænder, Sit navn til pris og ære, os og hele Sin hellige Kirke til gavn.

P. Amen.

Secreta*

Stillebøn; bøn over offergaverne. Læses af præsten med lav stemme og afsluttes med:

P. ...per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

P. ...i al evighed.

M. Amen.

V. Eukaristien

Præfatio*

Præfation. Alle står.

P. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

P. Sursum corda.

M. Habemus ad Dominum.

P. Gratias agamus Domino Deo nostro.

M. Dignum et justum est.

P. Herren være med eder.

M. Og med din ånd.

P. Lad os opløfte vore hjerter.

M. Vi har opløftet dem til Herren.

P. Lad os take Herren vor Gud.

M. Det er værdigt og ret.

Herefter følger dagens præfation. Nedenfor Hellig Trefoldigheds Præfation, der læses på de fleste søndage.

P. Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper, et ubique gratias agere: Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus qui cum unigenito Filio tuo, et Spiritu Sancto, unus es Deus, unus es Dominus non in unius singularitate personae, sed in unius Trinitate substantiae. Quod enim de tua gloria, revelante te, credimus, hoc de filio tuo, hoc de Spiritu Sancto, sine differentia discretionis sentimus. Ut in confessione verae sempiternaeque Deitatis, et in personis proprietatis, et in essentia unitas, et in maiestate adoretur aequalitas. Quam laudant Angeli atque Archangeli, Cherubim quoque ac Seraphim: qui non cessant clamare quotidie, una voce dicentes.

P. Sandelig, det er værdigt og ret, rigtigt og frelsebringende, at vi altid og overalt takker Dig, hellige Herre, almægtige Fader, evige Gud. Du, som med Din enbårne Søn og Helligånden er én Gud, én Herre, ikke i én persons enhed, men i ét væsens trefoldighed. Thi hvad vi på Din åbenbaring tror om Din herlighed, det tror vi om Din Søn, det tror vi om Helligånden, uden nogen adskillende forskel. Så at vi i bekendelsen af den sande Gud tilbeder særegenheten i personerne, enheden i væsenet, ligheden i majestæt. Hvilken engle og ærkeengle lovpriser med cherubim og serafim, der ikke ophører med daglig med endrægtig røst at råbe:

Sanctus

M./K. Sanctus, Sanctus, Sanctus,
Dominus Deus Sabaoth.
Pleni sunt coeli et terra gloria tua.
Hosanna in excelsis.
Benedictus qui venit in nomine Domini.
Hosanna in excelsis.

M./K. Hellig, hellig, hellig er Herren,
Hærskarenes Gud. Himmel og Jord er fulde af
Din herlighed. Hosanna i det høje.
Velsignet være Han, som kommer i Herrens
navn.
Hosanna i det høje.

Canon

Canon er Messens hoveddel, hvorunder brødet og vinen forvandles til Kristi legeme og blod. Når Menigheden er færdig med at synge Sanctus, knæler alle. Allerede mens Sanctus synges, begynder præsten at bede med lav stemme:

P. Te igitur, clementissime Pater, per Jesum Christum Filium tuum, Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus uti accepta habeas, et benedicas hæc + dona, hæc + munera, hæc + sancta sacrificia illibata; in primis quae tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta catholica; quam pacificare, custodire, adunare, et regere digneris toto orbe terrarum: una cum famulo tuo Papa nostro N., et Antistite nostro N. et omnibus orthodoxis, atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

Ihukommelse af de levende. Her nævner præsten dem han særlig vil bede for under offergerningen.

P. Memento, Domine, famulorum, famularumque tuarum N. et N. et omnium circumstantium, quorum tibi fides cognita est, et nota devotio, pro quibus tibi offerimus. vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis pro se, suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis, et incolumitatis suae; tibi que reddunt vota sua aeterno Deo, vivo et vero.

Ihukommelse af alle helgener. Denne bøn har særlige indskud på kirkeårets største fester.

P. Communicantes, et memoriam venerantes in primis gloriosae semper Virginis Mariae, Genitricis Dei et Domini nostri Jesu Christi: sed et beati Joseph ejusdem Virginis Sponsi, et beatorum Apostolorum ac Martyrum tuorum, Petri et Pauli, Andreae, Jacobi, Joannis, Thomae, Jacobi, Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis, et Thaddaei: Lini, Cleti, Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii,

P. Dig, mildeste Fader, bønfalder vi da ydmygt ved Jesus Kristus, Din Søn, vor Herre, at Du vil modtage og velsigne disse + gaver, disse + frembærelser, disse hellige, + uberørte ofre, som vi først og fremmest ofrer til Dig for Din hellige katolske Kirke, at Du nådigt vil bevare den i fred og enhed og skærme og styre den på hele Jordens kreds sammen med Din tjener, vor pave N. og vor biskop N. og alle rettroende og bekendere af den katolske og apostolske tro.

P. Kom i hu, Herre, Dine tjenere og tjenerinder N. og N. og alle omkringstående, hvis tro er Dig bekendt, og hvis andagt Du kender, for hvem vi ofrer til Dig, eller som ofrer Dig dette lovprisningsoffer for sig selv og for alle deres egne, for deres sjæles forløsning og deres håb om frelse og velfærd og bringer de gaver, de har lovet Dig, deres evige, levende og sande Gud.

P. Vi er i de helliges samfund og ærer mindet først og fremmest om den herlige, altid rene Jomfru Maria, vor Guds og Herres Jesu Kristi moder, men også om Dine salige apostle og martyrer Peter og Paulus, Andreas, Jakob, Johannes, Thomas, Jakob, Filip, Bartholomæus, Matthæus, Simon og Thaddæus, Linus, Cletus, Clemens, Xystus, Cornelius, Cyprian, Laurentius, Chrysogonus, Johannes og Paulus, Cosmas og

Chrysogoni, Joannis et Pauli, Cosmae et
Damiani, et omnium Sanctorum tuorum;
quorum meritis precibusque concedas, ut in
omnibus protectionis tuae muniamur auxilio.
Per eundem Christum Dominum nostrum.
Amen.

Præsten udstrækker sine hænder over offergaverne, idet messetjeneren giver tegn med klokken:

P. Hanc igitur oblationem servitutis nostrae,
sed et cunctae familiae tuae quaesumus,
Domine, ut placatus accipias, diesque nostros
in tua pace disponas, atque ab aeterna
damnatione nos eripi, et in electorum tuorum
jubeas grege numerari. Per Christum
Dominum nostrum. Amen.

P. Quam oblationem tu, Deus, in omnibus,
quaesumus, bene+dictam, adscrip+tam,
ra+tam, rationabilem, acceptabilemque facere
digneris, ut nobis Cor+pus, et San+guis fiat
dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi.

Forvandlingen sker under de følgende bønner. Når præsten løfter først den hellige hostie og dernæst kalken, bør alle se op på dem og dernæst bøje hovedet i tilbedelse af Kristus.

P. Qui pridie quam pateretur, accepit panem in
sanctas ac venerabiles manus suas, et elevatis
oculis in coelum ad te Deum Patrem suum
omnipotentem tibi gratias agens, bene+dixit,
fregit, deditque discipulis suis, dicens:
Accipite, et manducate ex hoc omnes:

HOC EST ENIM CORPUS MEUM.

Præsten knæler for Herrens Legeme og løfter Det op til tilbedelse, idet messetjeneren giver tegn tre gange med klokken. Herefter knæler han igen.

P. Simili modo postquam coenatum est,
accipiens et hunc praeclarum Calicem in
sanctas ac venerabiles manus suas item tibi
gratias agens, bene+dixit, deditque discipulis
suis, dicens. Accipite, et bibite ex eo omnes:

HIC EST ENIM CALIX SANGUINIS MEI,
NOVI ET AETERNI TESTAMENTI:
MYSTERIUM FIDEI:
QUI PRO VOBIS ET PRO MULTIS
EFFUNDETUR IN REMISSIONEM
PECCATORUM.

Haec quotiescumque feceritis, in mei
memoriam facietis.

Damian og alle Dine helgen, ved hvis fortjenester
og bønner Du forunde os i alle ting at blive
skærmet ved Din beskyttelses hjælp. Ved samme
Kristus, vor Herre. Amen.

P. Modtag da dette Dine tjeneres offer, og hele
Din menigheds, beder vi Dig, Herre, at Du må
lade vore dage henrinde i Din fred og byde os at
blive befriet fra den evige fordømmelse og regnet
med i dine udvalgte skare. Ved Kristus, vor
Herre. Amen.

P. Dette offer beder vi Dig, Gud, at Du nådigt i
alle ting vil vel+signe og an+tage og gøre det
gyl+digt, formålstjenligt og velbehageligt, at det
for vor frelses skyld må blive Din højtelskede
Søns, vor Herres Jesu Kristi le+geme og bl+od.

P. Han, som dagen før Han led, tog brødet i Sine
hellige og ærværdige hænder og efter at have
løftet Sine øjne mod Himlen til Dig, Sin
almægtige Fader, takkede Dig og vel+signede det,
brød det, gav Sine disciple det og sagde: Tag og
spis alle heraf.

THI DETTE ER MIT LEGEME.

P. Ligeså tog Han også efter nadveren denne
herlige kalk i Sine hellige og ærværdige hænder,
takkede Dig ligeledes, vel+signede den, gav Sine
disciple den og sagde: Tag og drik alle heraf.

THI DETTE ER MIT BLODS, EN NY OG EVIG
PAGTS KALK, TROENS MYSTERIUM,
HVILKET SKAL UDGYDES FOR EDER OG FOR
MANGE TIL SYNDERNES FORLADELSE.

Så ofte, som I gør dette, skal I gøre det til Min
ihukommelse.

Præsten knæler for Herrens Blod og løfter Det op til tilbedelse, idet messetjeneren giver tegn tre gange med klokken. Herefter knæler han igen.

Fra nu og indtil renselsen af karrene holder præsten sine tommel- og pegefingre sammen, hvormed han har rørt ved Herrens Legeme. De skal ikke røre ved noget profant indtil de er blevet rituelt rensed.

P. Unde et memores, Domine, nos servi tui, sed **P.** Derfor mindes vi, Dine tjenere, Herre, såvel et plebs tua sancta, ejusdem Christi Filii tui som hele Dit hellige folk samme Kristi, Din Søns, Domini nostri tam beatae Passionis, nec non et vor Herres så salige lidelse og opstandelse fra de ab inferis Resurrectionis, sed et in coelos døde, men også Hans herlige himmelfart, og gloriosae Ascensionis: offerimus praeclaræ således frembærer vi for Din ophøjede majestati tuae de tuis donis ac datis hostiam + guddomsherlighed af Dine gaver et rent + offer, et puram, hostiam + sanctam, hostiam + helligt + offer, et uplettet + offer, det evige livs immaculatam, Panem + sanctum vitae hellige + Brød og den evige frelses + Kalk. aeternae, et calicem + salutis perpetuae.

P. Supra quae propitio ac sereno vultu respicere digneris; et accepta habere, sicuti accepta habere dignatus es munera pueri tui justii Abel, et sacrificium patriarchae nostri Abrahæ, et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

P. Supplices te rogamus, omnipotens Deus, jube haec perferri per manus sancti Angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu dininae majestatis tuae: ut quoque ex hac altaris participatione, sacrosanctum Filii tui Cor+pus, et San+guinem sumpserimus, omni benedictione coelesti et gratia repleamur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

Ihukommelse af de afdøde.

P. Memento etiam, Domine, famulorum famularumque tuarum **N.** et **N.** qui nos praecesserunt cum signo fidei, et dormiunt in somno pacis. Ipsi, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus, locum refrigerii, lucis et pacis, ut indulgeas, deprecamur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

P. Nobis quoque peccatoribus famulis tuis, de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam, et societatem donare digneris, cum tuis sanctis Apostolis et Martyribus, cum Joanne, Stephano, Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Caecilia, Anastasia, et omnibus Sanctis tuis, intra

P. Se i Din miskundhed ned herpå med et nådigt og mildt blik og tag imod det, således som Du nådigt tog imod Din retfærdige tjener Abels gaver og vor stamfader Abrahams offer, og hvad Din ypperstepræst Melkisedek frembar for Dig: et helligt offer, en uplettet offergave.

P. Vi beder Dig ydmygt, almægtige Gud, at disse gaver ved Din hellige engels hænder må frembæres på Dit ophøjede alter for Din guddommelige herligheds åsyn, for at vi, så mange som ved delagtighed i dette alter modtager Din Søns le+geme og bl+od, må fyldes med al himmelsk velsignelse og nåde. Ved samme Kristus, vor Herre. Amen.

P. Ihukom også, Herre, Dine tjenere og tjenerinder **N.** og **N.**, som er gået forud for os med troens tegn og sover i fredens søvn. Dem, Herre, og alle, som hviler i Kristus, beder vi Dig skænke vederkvægelens, lysets og fredens bolig. Ved samme Kristus, vor Herre. Amen.

P. Også os syndere, Dine tjenere, som håber på mangfoldigheden af Din barmhjertighed, skænke Du nådigt del og samfund med Dine hellige apostle og martyrer, med Johannes, Stefanus, Matthias, Barnabas, Ignatius, Alexander, Marcellinus, Peter, Felicitas, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnes, Cæcilia, Anastasia og alle helgen, til hvis samfund vi beder Dig skænke os adgang,

quorum nos consortium, non aestimator meriti sed veniae, quaesumus, largitor admitte. Per Christum Dominum nostrum.

P. Per quem haec omnia Domine, semper bonas creas, sancti+ficas, vivi+ficas, bene+dicis, et praestas nobis.

P. Per ip+sum, et cum ip+so, et in ip+so, est tibi Deo Patri + omnipotenti, in unitate Spiritus + Sancti, omnis honor et gloria,

Bønnen afsluttes med høj røst:

P. ...per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

idet Du ikke bedømmer os efter fortjeneste, men skænker os rigelig tilgivelse. Ved Kristus, vor Herre.

P. Ved Hvem, Herre, Du altid skaber, hellig+gør, levende+gør, vel+signer og skænker os alle disse goder.

P. Ved Ham, + og med + Ham, og i + Ham, tilkommer der Dig, Gud Fader + den Almægtige, i Helligåndens enhed al hæder og ære,

P. ...i al evighed.

M. Amen.

VI. Kommunionen

Pater Noster

P. Oremus: Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

P. Pater noster, qui es in coelis. sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in coelo, et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem:

M. Sed libera nos a malo.

P. Amen.

Præsten beder, idet han bryder den hellige hostie:

P. Libera nos, quaesumus, Domine, ab omnibus malis, praeteritis, praesentibus, et futuris, et intercedente beata et gloriosa semper Virgine Dei Genitrice Maria, cum beatis Apostolis tuis Petro et Paulo, atque Andrea, et omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris, ut ope misericordiae tuae adjuti, et a peccato simus semper liberi, et ab omni perturbatione securi. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

P. Lad os bede: Påmindede ved heldbringende befalinger og dannede ved guddommelig undervisning vover vi at sige:

P. Fader vor, Du, som er i Himlen. Helliget vorde Dit navn. Til os komme Dit rige. Ske Din vilje, som i Himlen så og på Jorden. Giv os i dag vort daglige brød. Og forlad os vor skyld, som og vi forlader vore skyldnere. Og led os ikke i fristelse.

M. Men frels os fra det onde.

P. Amen.

P. Frels os, beder vi Dig, Herre, fra alle onder, forbigangne, nærværende og tilkommende, og giv os nådig på forbøn af den salige og herlige, altid rene Jomfru og Guds Moder Maria, tillige med Dine salige apostle Peter og Paulus og Andreas og alle helgen, fred i vore dage, for at vi ved Din miskundheds hjælp altid må være fri for synd og sikre for al trængsel. Ved samme vor Herre Jesus Kristus, Din Søn, som lever og råder med Dig i Helligåndens enhed, Gud i al evighed.

M. Amen.

Præsten gør korsets tegn over kalken med den mindste del af den brudte hostie:

P. Pax + Domini sit + semper vobis+cum.

P. Herrens + fred være + altid med + eder.

M. Et cum spiritu tuo.

M. Og med din ånd.

Dernæst lægger han denne del ned i kalken idet han beder:

P. Haec commixtio et consecratio Corporis et Sanguinis Domini nostri Jesu Christi, fiat accipientibus nobis in vitam aeternam. Amen.

P. Dene blanding og indvielse af vor Herres Jesu Kristi Legeme og Blod tjene os, som nyder den, til evigt liv. Amen.

Agnus Dei

I højmesser synges dette under præstens forberedelse til Kommunion, men i læste Messer læses det af præsten her.

M./K. Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

M./K. Guds Lam, som borttager verdens synder, forbarm Dig over os.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.

Guds Lam, som borttager verdens synder, forbarm Dig over os.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem.

Guds Lam, som borttager verdens synder, giv os fred.

Følgende bøn om fred udelades i messer for de døde:

P. Domine Jesu Christe, qui dixisti Apostolis tuis: Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: ne respicias peccata mea, sed fidem Ecclesiae tuae: eamque secundum voluntatem tuam pacificare et coadunare digneris. qui vivis et regnas Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

P. Herre Jesus Kristus, Du, som har sagt til Dine apostle: Fred efterlader Jeg eder, Min fred giver Jeg eder; se ikke hen til mine synder, men til Din Kirkes tro, og bevar den efter Din vilje i fred og enhed, Du, som lever og råder, Gud i al evighed. Amen.

I levitmesser, undtaget i messer for de døde, giver præsten nu diakonen fredskysset, denne igen subdiakonen med ordene:

P./D. Pax tecum.

P./D. Fred være med dig.

D./SD. Et cum spiritu tuo.

D./SD. Og med din ånd.

Præstens Kommunion

P. Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificasti: libera me per hoc sacrosanctum Corpus et Sanguinem tuum ab omnibus iniquitatibus meis, et universis malis, et fac me tuis semper inhaerere mandatis, et a te numquam separari permittas. Qui cum eodem Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen.

P. Herre Jesus Kristus, den levende Guds Søn, Du, som efter Faderens vilje under Helligåndens medvirkning ved Din død har skænket verden livet; frels mig ved dette Dit højhellige Legeme og Blod fra alle mine synder og fra alt ondt, giv mig altid at holde fast ved Dine bud og tillad aldrig, at jeg skilles fra Dig; Du, som lever og råder med samme Gud Fader og Helligånden, Gud i al evighed. Amen.

P. Perceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi proveniat in iudicium et condemnationem; sed pro tua pietate prosit mihi ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

P. Panem coelestem accipiam, et nomen Domini invocabo.

P. Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea. *(Ter.)*

P. Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Præsten nyder Herrens legeme.

P. Quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi? Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invoaco. Laudans invocabo Dominum, et ab inimicis meis salvus ero.

P. Sanguis Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam in vitam aeternam. Amen.

Præsten nyder Herrens blod.

P. Lad modtagelsen af Dit Legeme, o Herre Jesus Kristus, som jeg uværdige agter at nyde, ikke blive mig til dom og fortabelse, men for Din kærligheds skyld tjene mig til sjæls og legemes styrkelse og lægedom; Du, som lever og råder med Gud Fader i Helligåndens enhed, Gud i al evighed. Amen.

P. Jeg vil nyde Himmelbrødet og påkalde Herrens navn.

P. Herre, jeg er ikke værdig til, at Du går ind under mit tag; men sig kun et ord, så bliver min sjæl helbredt. *(Tre gange.)*

P. Vor Herres Jesu Kristi Legeme bevare min sjæl til det evige liv. Amen.

P. Hvad skal jeg give Herren til gengæld for alt, hvad Han har gjort for mig? Jeg vil tage frelsens kalk og påkalde Herrens navn. Med lovprisning vil jeg påkalde Herren, og jeg skal være tryk for mine fjender.

P. Vor Herres Jesu Kristi Blod bevare min sjæl til det evige liv. Amen.

De troendes Kommunion

Præsten viser den hellige Hostie frem for menigheden:

P. Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi:

M. Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea. *(Ter.)*

De, der vil modtage Kommunion, træder nu frem. Præsten uddeler Herrens legeme, idet han med Hostien gør korsets tegn over hver enkelt og siger:

P. Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen.

Efter Kommunionen renser præsten de hellige offerkar, idet han beder stille:

P. Quod ore sumpsimus, Domine, pura mente capiamus: et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Han renser sine fingre, idet han beder stille:

P. Se det Guds Lam! Se Ham, som tager verdens synder bort.

M. Herre, jeg er ikke værdig til, at Du går ind under mit tag; men sig kun et ord, så bliver min sjæl helbredt. *(Tre gange.)*

P. Vor Herres Jesu Kristi Legeme bevare din sjæl til det evige liv. Amen.

P. Hvad vi har nydt med munden, Herre, lad os modtage Det med et rent hjerte; og lad der af denne timelige gave blive os et middel til evig frelse.

P. Corpus tuum, Domine, quod sumpsi, et Sanguis quem potavi, adhaereat visceribus meis: et praesta, ut in me non remaneat scelerum macula, quem pura et sancta refererunt sacramenta. Qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

P. Må Dit Legeme, Herre, som jeg har nydt, og Dit Blod, som jeg har drukket, gennemtrænge mit inderste, og forund mig, at der ikke bliver nogen syndens plet tilbage i mig, hvem de rene og hellige Mysterier har vederkvæget. Du, som lever og råder i al evighed. Amen.

Communio*

Kommunionvers. Består sædvanligvis af et stykke fra den Hellige Skrift. Læses af præsten efter Kommunionen, men i højmesser synges det af koret under Kommunionssuddelingen.

VII. Messens afslutning

Postcommunio*

Slutningsbøn. Alle står.

P. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

P. Oremus...

Bønnen afsluttes med:

P. ... per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

P. Herren være med eder.

M. Og med din ånd.

P. Lad os bede...

P. ... i al evighed.

M. Amen.

Benedictio

P. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

D (P.) Ite, Missa est.

M. Deo gratias.

Eller, i messer for de døde:

D (P.) Requiescant in pace.

M. Amen.

Eller, i messer hvorefter der følger en procession:

D (P.) Benedicamus Domino.

M. Deo Gratias.

Præsten beder herefter stille:

P. Placeat tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis meae: et praesta, ut sacrificium quod oculis tuae majestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihi que, et omnibus pro quibus illud obtuli, sit te miserante propitiabile. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

P. Herren være med eder.

M. Og med din ånd.

D (P.) Gå, dette er bortsendelsen.

M. Tak være Gud.

D (P.) De hvile i fred.

M. Amen.

D (P.) Lad os love Herren.

M. Tak være Gud.

P. Hellige Treenighed, lad min lydige tjeneste vinde Dit velbehag og forund mig, at dette offer, som jeg uværdige har frembåret for Din guddomsvældes øjne, må være Dig velbehageligt og ved Din barmhjertighed blive til forsoning for mig og for alle, for hvis skyld jeg har frembåret det. Ved Kristus, vor Herre. Amen.

Han kysser derpå alteret, vender sig om imod menigheden og velsigner den med korsets tegn:

P. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius + , et Spiritus Sanctus.

M. Amen.

En biskop meddeler velsignelsen på følgende måde:

B. Sit nomen Domini benedictum.

M. Ex hoc nunc et usque in sæculum.

B. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

M. Qui fecit cælum et terram.

B. Benedicat vos omnipotens Deus, + Pater et + Filius, et + Spiritus Sanctus.

M. Amen.

P. Den almægtige Gud, Fader, Søn + og Helligånd velsigne eder.

M. Amen.

B. Velsignet være Herrens navn.

M. Fra nu af og indtil evig tid.

B. Vor hjælp er i Herrens navn.

M. Han, som har skabt Himmel og Jord.

B. Den almægtige Gud, + Fader, + Søn og + Helligånd velsigne eder.

M. Amen.

Slutningsevangeliet

Johannesevangeliet 1:1-14. Læses som afslutning i de fleste messer.

P. Dominus vobiscum.

Min. Et cum spiritu tuo.

P. + Initium sancti Evangelii secundum Joannem.

Min. Gloria tibi, Domine.

P. In principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil quod factum est; in ipso vita erat, et vita erat lux hominum; et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri; his qui credunt in nomine ejus, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate viri, sed ex deo nati sunt. **(Hic genuflectitur.)** ET VERBUM CARO FACTUM EST, et habitabit in nobis; et vidimus gloriam ejus gloriam quasi Unigenti a Patre, plenum gratiae et veritatis.

Min. Deo gratias.

P. Herren være med eder.

Min. Og med din ånd.

P. + Begyndelsen af Det hellige Evangelium efter Johannes.

Min. Ære være Dig, Herre.

P. I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud. Det var i begyndelsen hos Gud. Alle ting er blevet til ved Det, og uden Det er intet blevet til af det, som er. I Det var Livet, og Livet var menneskenes lys. Og Lyset skinner i mørket, men mørket begreb det ikke. Der blev af Gud udsendt et menneske, hvis navn var Johannes. Han kom til et vidnesbyrd for at vidne om Lyset, for at alle skulle tro ved ham. Han var ikke Lyset, men han skulle vidne om lyset. Det var det sande Lys, som oplyser ethvert menneske, der kommer til denne verden. Det var i verden, og verden er skabt ved Det; men verden har ikke erkendt Ham. Han kom til Sit eget, og Hans egne annammede Ham ikke. Men alle, som annammede Ham, har Han givet magt til at blive Guds børn, dem, som tror på Hans navn, hvilke ikke er født af blod, ikke heller af køds vilje eller af mands vilje, men af Gud. **(Her knæles.)** OG ORDET ER BLEVET KØD og har boet iblandt os, og vi har set Hans herlighed, en herlighed som Faderens enbårnes, fuld af nåde og sandhed.

Min. Tak være Gud.